

[В. Камчатный, виконавчий директор Правління Асоціації випускників НТУ «ХПІ»]

#14-15 от 30.08.2016

Серед випускників Харківського політеху можна нарахувати чимало не лише успішних науковців та виробничників, але й видатних державних діячів. 24 серпня цього року виповнилося 25 років незалежності України. До цього ювілею Асоціація випускників НТУ «ХПІ» разом з працівниками архіву Харківського політехнічного, які люб'язно допомогли в пошуках, дослідила участь політехніків у парламентській діяльності часів новітньої історії країни. Варто зазначити, що роль вихованців нашого навчального закладу у становленні українського парламентаризму є досить помітною. Адже за вісім скликань доби незалежності обранцями до Верховної Ради України (ВРУ) стали 32 випускники та працівники ХПІ або його філій та один докторант.

Найбільше політехніків (вісім) було представлено у ВРУ I (XII) скликання (1990–1994 рр.), яка відіграла чи не найзначнішу роль у закладенні підвалин нової державності. Саме в цю каденцію було прийнято Декларацію про державний суверенітет України, яка була визнана основою для нової Конституції, проголошено незалежність України, прийнято низку законів України, що змінили конфігурацію структур державної влади, створили умови для належного економічного клімату, сприяли становленню України як суб'єкта міжнародного права тощо. Діяльність народних депутатів почала здійснюватися на професійній основі.

Серед народних обранців I скликання – випускник факультету транспортного та сільгоспмашинобудування 1961 р., директор Ніжинського заводу сільськогосподарського машинобудування Г. С. Асєєв; випускник вечірнього факультету при ХТЗ 1983 р., заступник голови Сумської міськради народних депутатів О. М. Воробйов; випускник факультету технології неорганічних речовин 1954 р., секретар ЦК Компартії України Б. В. Качура; випускник факультету технології неорганічних речовин 1958 р., генеральний директор ВО «Азот» (м. Сіверськодоонецьк), лауреат премії РМ СРСР та Державної премії УРСР, академік Академії інженерних наук України Б. М. Ліщина (1937–2012 рр.); випускник металургійного факультету 1954 р., директор Артемівського машинобудівного заводу, Заслужений

машинобудівник України І. Д. Марченко.

До цього складу ВРУ було також обрано випускника машинобудівного факультету 1968 р., генерального директора проектно-будівельного об'єднання «Газбуд» (м. Харків), Заслуженого працівника житлово-комунального господарства УРСР А. Л. Гордієнка. А випускник інженерно-фізичного факультету 1969 р., завідувач кафедри прикладної математики, доктор технічних наук, професор ХПІ В. Б. Гриньов обійняв високу посаду заступника Голови ВРУ. Працював у першій каденції і заступник завідувача кафедри історії Сумської філії ХПІ, майбутній заступник Міністра з питань національностей та міграції України О. І. Піскун.

Наступне, II скликання ВРУ (1994–1998 рр.) увійшло в історію, перш за все, завдяки ухваленню в 1996 р. Конституції незалежної України. ХПІ в ньому представляли шість народних депутатів. Зокрема, серед них були: випускник ТМ факультету 1981 р., Ізюмський міський голова П. А. Дідик; вихованець електроенергетичного факультету 1958 р., заступник Міністра енергетики України, Заслужений енергетик України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки І. І. Магда; випускник енергомашинобудівного факультету, інженер МП «Калина», а в майбутньому – мер м. Кузнєцовська, заступник голови Рівненської ОДА Р. Ю. Омельчук.

До складу ВРУ II скликання невідповідно потрапив вихованець факультету автоматики та приладобудування 1979 р., заступник начальника Харківського міського управління СБУ О. І. Черноусенко. У студентські роки він був делегований на XI Всесвітній фестиваль молоді і студентів на Кубі, згодом закінчив вуз з відзнакою. Учасник бойових дій на Балканах, генерал-майор, начальник управління військової розвідки СБУ, на жаль, трагічно загинув у 2007 р.

: . «», , . . .

Парламентарем цієї каденції став і випускник механіко-металургійного факультету 1979 р., начальник цеху верстатобудівництва, автоматизації і механізації Куп'янського ливарного заводу О. М. Чупахін. У 2004 р. він був обраний до складу Центральної виборчої комісії України, де працює до теперішнього часу. Із Політехом пов'язана доля ще одного народного депутата II скликання, виконавчого директора фонду реконструкції та розвитку Одеської області В. І. Сергієнка, який у 1998 р. захистив в ХПІ дисертацію на здобуття вченого звання доктора економічних наук.

Парламент III скликання (1998–2002 рр.) став черговою помітною віхою на тернистому шляху становлення української держави. Він засвідчив зміни політичної свідомості

суспільства, встановлення нових суспільно-політичних орієнтирів. Вперше вибори проводилися за змішаною системою. У діяльності ВРУ цього скликання брали участь сім політехніків. Серед них – випускниця Сумської філії ХПІ 1981 р. за спеціальністю «Технологія машинобудування», заступник директора ВАТ «Конотопський арматурний завод» О. П. Гінзбург, яка пізніше очолювала Державну архівну службу України; президент науково-виробничої фірми «Октава-сервіс ЛТД» (м. Чернівці) М. В. Гуцол, який у 2001 р. закінчив навчання на факультеті хімічного машинобудування за спеціальністю «Екологія»; випускник механіко-металургійного факультету 1963 р., голова правління ВАТ «Полтавський турбомеханічний завод», Заслужений енергетик України Л. Г. Гусак.

До ВРУ III скликання були обрані відомий зі студентських часів своєю активною громадською діяльністю випускник факультету технології неорганічних речовин 1976 р., учасник студзагонівського руху, директор Лисичанського скляного заводу «Пролетарій», академік будівельної Академії України В. В. Давидов; випускник машфаку 1973 р., заступник начальника цеху ДП «ФЕД» (м. Харків) О. В. Тіщенко; випускник електромашинобудівного факультету 1964 р., очільник Харківської організації Партії зелених України В. В. Шило (1937–2008 рр.). Народним депутатом також став В. І. Тропін, який до обрання тривалий час працював на викладацькій роботі в Сумській філії ХПІ.

Знаковою подією наступної, IV каденції ВРУ (2002–2006 рр.) стало прийняття Закону України «Про внесення змін до Конституції України», який ознаменував перехід від президентсько-парламентської до парламентсько-президентської форми державного правління. У цей же період відбулися драматичні події, які увійшли до історії країни як «помаранчева революція». Народними депутатами цього скликання було обрано двох випускників Сумської філії ХПІ, а саме, вже згадану О. П. Гінзбург та голову правління ВАТ «Сумхімпром», Заслуженого працівника промисловості України, академіка інженерної академії України Є. В. Лапіна, а також випускника АП факультету ХПІ 1973 р., Заслуженого економіста України В. Л. Шепетіна (1948–2007 рр.).

Разом з ними в парламенті працювали відомий державний діяч, який у 60-х роках викладав у Кіровоградській філії ХПІ, майбутній віце-прем'єр-міністр України, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки І. Ф. Курас та викладач колишньої Сумської філії ХПІ Л. М. Мордовець. До свого активу ми за правом можемо долучити і народного депутата України IV та VI скликань, Міністра оборони України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки О. І. Кузьмука, який свого часу отримав вишкіл у Харківському гвардійському танковому училищі. Сьогодні це Гвардійський факультет військової підготовки НТУ «ХПІ».

Особливістю Верховної Ради України V скликання (2006–2007 рр.), вибори до якої відбулися вперше на суто пропорційній основі, стала політична криза, причиною якої була відсутність досягнення компромісу у державно-владному трикутнику «Верховна Рада – Кабінет Міністрів – Президент». Внаслідок кризи діяльність Ради була припинена достроково. Попри це парламент реалізовував свої конституційні функції. На високому рівні була проведена 16-а щорічна сесія ОБСЄ, що відбулася у стінах ВРУ.

Наш навчальний заклад у парламенті непростого V скликання представляли п'ять колишніх

політехників, зокрема, випускник енергомашинобудівного факультету 1968 р., генеральний директор ВО «Турбоатом», Герой України, Заслужений машинобудівник України, лауреат двох Державних премій України в галузі науки і техніки А. О. Бугаєць (1940–2014 рр.); автор цієї публікації, випускник факультету технології неорганічних речовин 1978 р. В. Г. Камчатний, а також машфахівець випуску 1988 р., віце-президент ТОВ «Компанія «Техінпром» Д. О. Шенцев. Повторно до ВРУ було обрано Є. В. Лапіна та Л. М. Мордовця. До складу Верховної Ради України VI скликання (2007–2012 рр.) потрапили чотири випускники нашої «альма-матер». Вдруге було обрано В. Г. Камчатного, О. І. Кузьмука та Д. О. Шенцева. Народним обранцем став телепродюсер, майбутній Міністр інформаційної політики України, Заслужений журналіст України Ю. Я. Стець, який пізніше, у 2011 р., отримав спеціальність «Менеджер зовнішньоекономічної діяльності» на Чернівецькому факультеті НТУ «ХПІ». Депутатом також обрано колишнього доцента кафедри менеджменту НТУ «ХПІ», генерального директора аналітичного центру «Бюро економічних та соціальних технологій» І. М. Акімову, яку у 2010 р. призначено першим заступником глави Адміністрації Президента України. У цей період важливою для історії нашого навчального закладу подією стало прийняття Постанови ВРУ щодо відзначення на державному рівні 125-річчя з дня заснування НТУ «ХПІ», внесеної з законодавчої ініціативи В. Г. Камчатного. Драматичне VII скликання ВРУ (2012–2014 рр.) – це час «Революції гідності», початку випробувань на міцність нашої державності та агресії проти України. У парламент повторно були обрані Ю. Я. Стець та Д. О. Шенцев. Окрім них НТУ «ХПІ» також представляв випускник інженерно-фізичного факультету 1988 р., голова Харківської ОДА у 2005–2010 рр., майбутній Міністр внутрішніх справ України, Заслужений економіст України А. Б. Аваков. Позачергові вибори 2014 р. також привели до нині діючої ВРУ VIII скликання декількох політехників, а саме А. Б. Авакова та Ю. Я. Стеця, які після обрання знову обійняли міністерські посади у новосформованому уряді, а також Д. О. Шенцева. Окрім них у 2015 р. парламентарем став випускник машинобудівного факультету 1981 р., заступник голови Національної Ради з питань телебачення і радіомовлення Г. А. Шверк. У стислих межах цієї публікації неможливо детально висвітлити парламентську біографію кожного з наших вихованців. Із переліком їх законодавчих ініціатив, роботою в Комітетах ВРУ, міжнародною діяльністю тощо можна ознайомитися на сайті парламенту. Головним висновком дослідження є те, що наш університет – це дійсно осередок, який здійснює вагомий внесок у справу підготовки не лише кваліфікованих інженерно-технічних фахівців та науковців, але й державних діячів. Асоціація випускників НТУ «ХПІ» планує подальше висвітлення досягнень успішних політехників, у тому числі і колишніх народних обранців. В. Камчатний, виконавчий директор Правління Асоціації випускників НТУ «ХПІ», народний депутат України V, VI скликань, кандидат історичних наук, випускник ХПІ 1978 р.